

Kursplan för

Psyko terapeutisk klinik 2, 11 hp

Psychotherapy in Clinical Practice 2, 11 credits

Denna kursplan gäller från och med höstterminen 2017.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT17 , HT19 , VT20 , HT20 , HT22 , HT23 , HT24

Kurskod	2PT123
Kursens benämning	Psyko terapeutisk klinik 2
Hp	11 hp
Utbildningsform	Högskoleutbildning, 2007 års studieordning
Huvudområde	Psyko terapi
Nivå	AV - Avancerad nivå
Betygsskala	Godkänd, underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Utbildningsnämnden CNS
Datum för fastställande	2017-05-10
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2017

Särskild behörighet

Godkänt på föregående terminers samtliga kurser krävs för att vara behörig till denna kurs.

Student som underkänts på verksamhetsförlagd utbildning (VFU)/motsvarande till följd av att studenten visat så allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskerats, är behörig till nytt VFU-tillfälle först när den individuella handlingsplanen har fullföljts.

Mål

Syftet med kursen är att studenten ska genomföra diagnostiska intervjuer, göra diagnostisk kartläggning och utveckla förmåga att bedöma patienternas behov av och möjlighet att tillgodogöra sig behandling med kognitiv beteendeterapi. Tillämpningen av kognitiv beteendeterapi i behandlingsarbete ska ske med patienter som har komplexa problem där missbruk, ätstörningar, tvångssyndrom och/eller personlighetssyndrom är aktuella.

I denna kurs ska också kunskaper från andra kurser på programmet integreras och tillämpas praktiskt. Exempel på det är att studenten ska utveckla terapeutfärdigheter samt träna upp sina färdigheter i att kritiskt granska, reflektera kring samt följa den egna utvecklingen som terapeut. Detta inbegriper även att utveckla färdigheter att hantera egen stress och känslomässig påfrestning som kan uppstå i rollen som psyko terapeut.

Kunskap och förståelse

När det gäller komplexa problem där missbruk, ätstörningar, tvångssyndrom och/eller personlighetssyndrom är aktuella hos patienterna ska studenten efter godkänd kurs kunna:

- jämföra, analysera och reflektera kring olika diagnostiska system och metoder som används vid mätning av symptom relaterade till ovanstående tillstånd och diagnoser
- jämföra femfaktorsmodellen vid personlighet med SCID-II modellen med avseende personlighet
- jämföra och analysera diagnostiska system och metoder som är tillämpliga vid samsjuklighet vid ovanstående tillstånd
- kritiskt reflektera kring kognitiva och beteendeterapeutiska behandlingsprinciper och evidensbaserade metoder som är tillämpliga vid de aktuella tillstånden
- kritiskt reflektera kring faktorer som bör vägleda val av behandlingsmål i samband med det för patienterna aktuella tillstånden
- visa kunskap om bakgrunden till patientens upplevelser och hur dessa uttrycks i den psykoteraeutiska processen
- visa kunskap om forskning och teorier kring terapeuters yrkesutveckling och yrkesspecifika risker och problem

Färdigheter och förmågor

När det gäller de för kursen aktuella tillstånden ska studenten efter godkänd kurs visa förmåga att:

- reflektera över patientjournalens funktion och uppbyggnad samt självständigt föra journal med hänsyn till lagstiftning och organisationens krav
- genomföra olika typer av diagnostiska intervjuer vid komplexa fall så att adekvat information inhämtas, samt sammanfatta och återkoppla resultatet på ett för patienterna anpassat sätt
- under handledning rekommendera åtgärder baserade på rådande evidens och riktlinjer för de aktuella tillstånden
- sträva efter allians med patienterna och kontinuerligt uppmärksamma och bedöma motivation inför behandling och förändringar i alliansen
- genomföra beteendeanalys och/ eller fallkonceptualisering och evaluera dess tillämpning samt planera behandlingsinterventioner i samarbete med patienten
- operationalisera psykiskt lidande, mäta beteende, utvärdera diagnostiska iakttagelser med hänsyn till samsjuklighet och formulera behandlingsmål i samarbete med patienterna
- följa behandlingsplanen, kritiskt analysera utfallet samt revidera den vid behov, i syfte att bättre nå behandlingsmålen
- samarbeta och föra dialog med psykoteraeutihandledare, kollegor och medstudenter samt på ett strukturerat sätt presentera relevant kliniskt material och problemställningar
- reflektera över egen kunskap och utvecklingsområden, ta till sig information och återkoppling på patientarbetet från psykoteraeutihandledaren samt följa dennes råd
- dokumentera behandlingsarbetet i form av journalanteckningar, inspelning av sessioner, sessionsrapporter och behandlingsrapporter
- formulera relevanta frågor och synpunkter till eget och medstudenternas kliniska material
- kontinuerligt uppmärksamma, beskriva och analysera kvalitén i det egna terapeutiska beteendet och den professionella rollen, i relation till patienter och terapituationen
- kritiskt granska eget terapeutbeteende samt vidta åtgärder för att möta ett identifierat utvecklingsbehov
- reflektera över den egna upplevelsen av tillämpningen av psykoteraeutiska interventioner utifrån såväl psykoteraeut- som patientroll

Värderingar och förhållningssätt

När det gäller de för kursen aktuella tillstånden ska studenten efter godkänd kurs visa förmåga att:

- förhålla sig professionellt gentemot patienter med komplexa vårdbehov och deras närstående
- analysera lagstiftningens konsekvenser för det kliniska arbetet, samt reflektera över hur behandlingen ska genomföras med hänsyn till institutionella regler och förutsättningar
- iaktta och analysera mångfaldsaspekters betydelse vid bedömning
- redogöra för och reflektera kring etiska problemställningar relaterade till vårdens genomförande
- inse betydelsen av att handledaren bär det kliniska ansvaret för patienten och att det har konsekvenser för den egna friheten som behandlare
- inse betydelsen av den egna aktiviteten för att generera kunskap i samband med psykoterapihandledningen
- granska egna värderingar som kan påverka eget yrkesutövande, inklusive vad det innebär att inte diskriminera någon p.g.a. av dennes könstillhörighet, etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuella läggning eller funktionshinder

Innehåll

Kursen består av tre moment:

Psykiatrisk diagnostik och inriktningsspecifik bedömning, 3 hp I momentet ska studenterna tillämpa intervju- och samtalsmetodik med fokus på psykiatrisk diagnostik och göra psykoterapibedömningar med patienter där problembilden är komplex. Patienternas problemområden är beroendesyndrom, missbruk, ätstörningar, tvång och/eller personlighetsstörningar. Psykoterapihandledning och undervisning fokuserar på att bedöma psykiatrisk diagnostik utifrån psykometri och diagnostiska system, allmän psykoterapibedömning samt att göra beteendeanalys och/eller fallkonceptualisering.

Kognitiv beteendeterapi under handledning, 7 hp Tonvikt ligger på val av behandlingsmål och interventioner, samt att värdera och ta ställning till lämpliga evidensbaserade behandlingar vid komplex samsjuklighet. Särskild tonvikt läggs på faktorer såsom struktur, agenda och alliansskapande strategier vid tillämpning av kognitiv beteendeterapi vid komplex problematik. De organisatoriska, juridiska och institutionella förutsättningarna för psykoterapihandledningen uppmärksammas och analyseras.

Självupplevd erfarenhet och kliniska färdigheter, 1 hp Momentet består av föreläsningar, individuella mentorsamtal och mentorsledda reflektionsgrupper.

Arbetsformer

Moment 1 och 2:

Undervisningen sker genom verkstäder och inom ramen för patientarbetet och på studenternas praktikplacering och i form av verksamhetsförlagd utbildning (VFU). I psykoterapihandledning i grupp om 3-4 studenter ges möjlighet till reflektion, diskussion och analys av patientarbetet med avseende på såväl diagnostiska ställningstaganden som psykoterapeutiska. Som underlag för psykoterapihandledningen används inspelade psykoterapisessioner liksom skriftliga sessionsrapporter. Undervisningen förutsätter att studenten aktivt bidrar med reflektioner kring eget och andra gruppmedlemmars patientmaterial.

Moment 3:

I denna del tillämpas olika pedagogiska metoder för att beröra aspekter av terapeutfärdigheter samt att observera, analysera och kritiskt reflektera kring utvecklingen av den egna terapeutrollen. Studenten ska genom tillämpning av terapeutiska tekniker inom kognitiv beteendeterapi utveckla sin egen terapeutroll. De två huvudsakliga arbetsformerna för detta i moment 3 är:

Individuella mentorsamtal

Samtalen syftar till att formulera, klargöra och följa upp individuella mål med utbildningen, egen prioritering och tidsplan. En skriftlig utvecklingsplan för studenten som inkluderar procedur för att självregistrera och förbättra variabler i den professionella rollen ska göras och lämnas till mentorn.

Reflektionsgrupper om 3-5 studenter och en reflektionsgruppsledare. I reflektionsgrupperna får studenten egen erfarenhet av terapeutisk teknik (upplevelsebaserat) i interaktion med övriga gruppen.

Examination

För moment 1 sker examination vad gäller femfaktormodellen och dess relation till diagnostiska modeller för personlighetsbedömning i psykiatrisk klinik, i form av obligatoriska seminarier och verkstäder. För godkänt krävs aktivt deltagande och förberedelse enligt instruktioner.

Examination genomförs kontinuerligt genom bedömning av studentens kompetens i att utöva kognitiv beteendeterapi på de aktuella patienterna på praktikplaceringen. För godkänt ska studenten lämna inspelade psykoterapisessioner och sessionsrapporter för varje session, samt aktivt delta i diskussioner kring de aktuella patienterna i samband med psykoterapihandledningen. Bedömning sker också via rollspel som gestaltar relevanta terapeutbeteenden. Beteendeanalyser och/eller fallkonceptualiseringar ska godkännas av psykoterapihandledaren i samband med att behandlingen inleds. För godkänt krävs också att studenten för varje genomförd behandling skriver en behandlingsrapport enligt gängse vetenskaplig modell där behandlingen sammanfattas och kritiskt granskas. Denna ska godkännas av handledaren. Studenten måste även ha fullgjort kraven på journalföring under terminen för att godkännas på kursen.

När det gäller tillämpningsdelarna av moment 1 och 2 sker examinationen inom ramen för psykoterapihandledningen och det verksamhetsförlagd utbildning (VFU) på praktikplatsen. Närvaro är obligatoriskt och studenten godkänns ej vid mer än 20% frånvaro per termin.

Detta är en kliniskt tillämpad kurs och vid underkänt har studenten rätt att gå om kursen en gång. Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en studentsverksamhetsförlagd utbildning (VFU) och den praktikplacering där detta sker, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskeras. När VFU avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns och att ett VFU-tillfälle är förbrukat. I sådana fall ska en individuell handlingsplan upprättas där det framgår vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt VFU-tillfälle på denna kurs. Student som underkänts på VFU/motsvarande till följd av att studenten visat så allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskerats, är behörig till nytt VFU-tillfälle först när den individuella handlingsplanen har fullföljts.

Moment 3 examineras genom att studenten utarbetat en skriftlig utvecklingsplan vad gäller den egna utvecklingen i rollen som kognitiv beteendeterapeut. Reflektionsgruppträffar är obligatoriska och studenten godkänns ej vid mer än 20% frånvaro. Mentorsamtalen är obligatoriska och vid frånvaro ska student och mentor snarast komma överens om ett nytt tillfälle för mentorssamtal

Övergångsbestämmelser

Examination kommer att tillhandahållas under ett år efter en eventuell nedläggning av kursen alternativt vid ny kursplan.

Övriga föreskrifter

Kursutvärdering kommer att genomföras enligt de riktlinjer som är fastställda av Styrelsen för utbildning.

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Psykatri

Herlofson, Jörgen; Ekselius, Lisa; Lundin, Anders; Mårtensson, Björn; Åsberg, Marie

2., [rev. och omarb.] uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2016 - 879 s.

ISBN:9789144094977 LIBRIS-ID:19600701

[Sök i biblioteket](#)

MINI-D 5 : diagnostiska kriterier enligt DSM-5

Pilgrim Press, 2014 - 410 s.

ISBN:9789198997916 LIBRIS-ID:17238133

[Sök i biblioteket](#)

Case formulation in cognitive behaviour therapy : The treatment of challenging and complex cases

Tarrier, Nicholas

New York, N.Y. : Routledge, 2006 - 382 s.

ISBN:978-1-58391-840-1 (inb.) LIBRIS-ID:10163007

[Sök i biblioteket](#)

Experiencing CBT from the inside out : a self practice/self-reflection

Bennett-Levy, James.; Thwaites, Richard; Haarhoff, Beverly; Perry, Helen

New York : Guilford, 2015. - xvi, 278 pages

ISBN:1462518893 LIBRIS-ID:17851919

[Sök i biblioteket](#)

Ytterligare litteratur i form av manualer och litteratur tillkommer i samråd med handledaren.

Fördjupningslitteratur

Hersen, Michel.; Thomas, Jay C.

Handbook of clinical interviewing with adults [electronic resource]

Los Angeles : Sage Publications, c2007.

ISBN:978-1-4129-8273-3 (electronic bk.) LIBRIS-ID:12036493

[Sök i biblioteket](#)

Wright, Jesse H.

Cognitive-behavior therapy for severe mental illness : an illustrated guide

1st ed. : Washington, DC : American Psychiatric Pub., cop. 2009 - xx, 354 p.

ISBN:978-1-58562-321-1 (alk. paper) LIBRIS-ID:11579323

[Sök i biblioteket](#)

Arntz, Arnoud; Genderen, Hannie van

Schema therapy for borderline personality disorders

Chichester, West Sussex : Wiley-Blackwell, 2009 - xvi, 195 p.

ISBN:9780470510803 (cloth) LIBRIS-ID:11434171

[Sök i biblioteket](#)

Hackmann, Ann; Bennett-Levy, James; Holmes, Emily A.

Oxford guide to imagery in cognitive therapy

Oxford : Oxford University Press, 2011 - xlii, 233 p.

ISBN:9780199234028 (alk. paper) LIBRIS-ID:13541608

[Sök i biblioteket](#)

Kåver, Anna; Nilsonne, Åsa

Dialektisk beteendeterapi vid emotionellt instabil personlighetsstörning : teori, strategi och teknik

Stockholm : Natur och kultur, 2002 - 295, [1] s.

ISBN:91-27-08379-9 (inb.) LIBRIS-ID:8555475

[Sök i biblioteket](#)

Stott, Richard

Oxford guide to metaphors in CBT : building cognitive bridges

Oxford : Oxford University Press, 2010 - viii, 249 p.

ISBN:9780199207497 (pbk. : alk. paper) LIBRIS-ID:12127396

[Sök i biblioteket](#)

Barlow, David H.; Stalby, Christina

Unified protocol : diagnosöverskridande psykologisk behandling. Arbetsbok

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2013 - 257 s.

ISBN:978-91-27-13434-8 LIBRIS-ID:13751664

[Sök i biblioteket](#)

Barlow, David H.

Unified protocol : diagnosöverskridande psykologisk behandling. Terapeutmanual

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2013 - 206 s.

ISBN:978-91-27-13433-1 (inb.) LIBRIS-ID:14216537

[Sök i biblioteket](#)

Bates, Sandra; Grönberg, Anna

Om och om och om igen : att behandla tvångsproblem med KBT - en vägledning för behandlare

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2010 - 286 s.

ISBN:978-91-27-11835-5 (inb.) LIBRIS-ID:11320085

[Sök i biblioteket](#)

Forsberg, Lars; Magoulas, Eva

Community Reinforcement Approach : CRA

Stockholm : Kopia (erhålles av förf.), 2005 - 59s.

O'Donohue, William T.; Fisher, Jane E.

General principles and empirically supported techniques of cognitive behavior therapy

Hoboken, N.J. : Wiley, 2009. - xxiii, 743 p.

ISBN:047022777x LIBRIS-ID:12088224

[Sök i biblioteket](#)

Saxon, Lars; Wirbing, Peter

Återfallsprevention : färdighetsträning vid missbruk och beroende av alkohol, narkotika och läkemedel

Lund : Studentlitteratur, 2004 - 164 s.

ISBN:91-44-02942-X LIBRIS-ID:9638044

[Sök i biblioteket](#)

Orlinsky, D.E. & Rønnestad, M.H. et al

How psychotherapists develop. A study of therapeutic work and professional growth

Washington DC: American Psychological Association., 2005

Linehan, Marsha

Dialektisk beteendeterapi : arbetsblad för färdighetsträning

2. utg. : Stockholm : Natur & Kultur, 2016 - 543 s.

ISBN:9789127145559 LIBRIS-ID:19090816

[Sök i biblioteket](#)